

Хішам Аззауї

аспірант кафедри архітектури та реставрації,
Національний університет «Львівська політехніка», Львів
e-mail: khisham.azzau@lpnu.ua
orcid: 0000-0003-1305-8415

ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНИХ ВИРІШЕНЬ ГОТЕЛІВ МАРОККО

© Х. Аззауї, 2022

<https://doi.org/10.23939/sa2022.01.001>

У статті проаналізовано принципи розміщення будівлі готелю на території ділянки, основних і допоміжних блоків; визначення основних функціональних зон, репрезентативної зони, зон автостоянок, спортивних зон, відпочинку і рекреацій; вирішення пішохідно-транспортних комунікацій на території ділянки: в'їзду – виїзду спеціального транспорту, автостоянки наземного і підземного паркінгу, схем пішохідних комунікацій; озеленення зовнішніх і внутрішніх просторів: спеціальних насаджень, газонів, квітників, альпінаріїв, влаштування шумозахисних і зон візуального споглядання.

Визначено основні типи готельних комплексів Марокко.

Ключові слова: готель, готельний комплекс, полі функціональні будівлі, об'ємно-планувальні рішення, типи готельних будівель, Марокко

Постановка проблеми

Готельний комплекс є дуже складною системою, адже він є полі функціональним і повинен логічно поєднувати функціональні зони, як-от: житлову, господарську, рекреаційну, зону пішохідно-транспортних мереж, зону озеленення тощо. Тому статтею передбачено проаналізувати фактори, що формують готельні комплекси, виявити особливості їх формування та визначити типологічні схеми готелів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Особливості проектування громадських будівель і споруд наводяться у працях В. Ковальського (Ковальський, 2017), С. Лінди (Лінда, 2010) та ін. У роботах Ю. Лисенкої (Лисенка, 2007) та А. Бричанського (Бричанський, 2017) визначено фактори, що формують готельні комплекси, а саме: “формат” готельного комплексу; розміщення в містобудівному утворенні; геометричні та просторові параметри ділянки забудови; рівень сервісного обслуговування готельного комплексу, що зорієнтований на певний споживчий попит (цільова аудиторія); потужність житлового фонду; площі основних і додаткових приміщень; рентабельність та розрахункова кошторисна вартість готельного комплексу.

Мета статті

Ознайомити зі світовим досвідом проектування готельних комплексів та порівняти досвід будівництва на території України. Визначити типи архітектурно-планувальних рішень готельних комплексів.

Виклад основного матеріалу

Одним з найважливіших елементів готельних комплексів є прилегла територія. Вона є поліфункціональною, тобто виконує кілька функцій одночасно. Тому під час проектування таких комплексів потрібно забезпечити оптимальне розміщення будівлі готелю, основних і допоміжних блоків; визначення основних функціональних зон, репрезентативної зони, зон автостоянок, спортивних зон, відпочинку і рекреацій; вирішення пішохідно-транспортних комунікацій на території ділянки: в'їзду / виїзду спеціального транспорту, автостоянки наземного та підземного паркінгу, схем пішохідних комунікацій; озеленення зовнішніх і внутрішніх просторів (спеціальних насаджень, газонів, квітників, альпінаріїв); влаштування шумозахисних і зон візуального споглядання.

При плануванні ділянки, прилеглої до готелю, потрібно розуміти, що її розміри повинні бути раціональними і обов'язково відповідати вимогам певних категорій готелів за рівнем комфорту.

Розмір ділянки, її площа вказується в завданні на проектування або в проекті з урахуванням розташування, типу середовища, в якій знаходиться комплекс, перелік функцій, що передбачені, і категорії готелю.

Обов'язковими елементами ділянки, що проектується під готельний комплекс, є:

- улаштування майданчиків при вході в приміщення громадського та житлового призначення;
- автостоянки для різних видів транспорту;
- в'їзди / виїзди в підземні автостоянки або гаражі;
- ізольована від гостьової господарська зона повинна мати проїзд для вантажного транспорту розміром не менше 12x12м і шириною не менше 4,5 м з під'їзду транспорту до розвантажувальних майданчиків і дебаркадером (при двосторонньому русі його ширина повинна становити не менше 7 м).

Під час формування готельних комплексів сформувалася низка факторів архітектурно-планувальних форм, що у свою чергу призвело до виникнення кількох типів конструкцій готельних комплексів. Типологія готельних споруд сформована на двох основних факторах:

- зв'язок і розташування основних функціональних приміщень;
- відповідність планування певної геометричній формі.

Відповідно до планувальних рішень і розташуванню основних функціональних приміщень готельні комплекси поділяються на наступні типи:

– готельні комплекси із централізованим плануванням (рис. 1, а) – поширений в міських зонах, коли територія обмежена і немає можливості просторового розширення. Для нього характерне розташування різних функціональних приміщень в одній будівлі. Вони можуть бути розташовані і на різних рівнях, і на одному;

– готельні комплекси з блоковим плануванням (рис. 1, б, в). Такі готельні комплекси складаються з декількох споруд, які є просторово віддаленими одна від одної. Ці споруди називають блоками. Такий тип планування характерний для готельних комплексів зі значною ємністю, або готельних комплексів, де функції розділені між різними структурними ланками.

У свою чергу цей тип поділяють на підтипи:

- розосереджений;
- блокований;
- павільйонний.

Наприклад, готельний комплекс “Alva donna” та “Hospitality-Inn City Center” мають типові блокове планування, житловий комплекс і ресторан розташовані окремо.

– Готельні комплекси з подіумним плануванням (рис. 1, в). Характерним для нього є злиття вертикального та горизонтального корпусу. У вертикальному корпусі розташовуються готельні номери, а в горизонтальному – розташовано приміщення загального користування. Такий тип планування, який виник в середині ХХ ст., найчастіше трапляється в готельних комплексах вищої цінової категорії. Його можна побачити в київському готелі “Русь” і в будапештському готелі “Європа”.

– Готельні комплекси з атріумним плануванням (рис. 1, д, е) Для нього характерна внутрішня засклена галерея спрощеного або ускладненого типу. Наприклад, готель “Ель-Мансур” у Касабланці (Марокко) має трикутну форму скління.

– Готельні комплекси зі спрощеним плануванням. Спрощене планування представлено у формі прямокутника. Така модель є найпоширенішою.

– Готельні комплекси з компактним плануванням. Представлено у вигляді різних простих геометричних форм.

– Готельні комплекси з ускладненим плануванням (рис. 1, е). Для такого типу характерно блокування номерів та поверхів із житловими приміщеннями із зсувами.

а

б

в

Рис. 1. Приклади готельних комплексів Марокко з різними планувальними схемами:
а – готель “DELTA ATLAS”, Марокко; б – готель “Hospitality-Inn City Center”, Беррехід, Марокко;
в – готель “Relax Kenitra”, Кенітра, Марокко

г

д

е

є

Рис. 1. Приклади готельних комплексів Марокко з різними планувальними схемами:
 г – готель “Taj Atlas Wellness Boutique Hôtel & Sp”, Амізміз, Марокко; г – готель “Aladarissa”,
 Аїт Баха, Марокко; е – готель “CONTINENTAL Khénifra”, Хеніфра, Марокко;
 є – готель “Barbas”, Гандуз, Марокко

Сучасні готельні комплекси покликані створити комфортні умови проживання гостя та забезпечити комплекс додаткових послуг. Це перетворює готелі в поліфункціональні споруди. Поліфункціональність означає, що в одній будівлі об'єднано різні типи функціональних приміщень.

Приміщення готелів можна розділити на чотири основні групи:

- житлові;
- адміністративно-господарські;
- приміщення громадського призначення;
- інженерно технічні та підсобні.

Структуру приміщення в готельних комплексах визначають за його категорією, розмірами, особливостями, які забезпечують комфорт для гостей, та умовами праці персоналу.

Житлові приміщення виконують основну функцію – надають умови для проживання, нічліг і харчування. Ці типи приміщень представлено номерами різної цінової категорії, ємності та пов'язаними приміщеннями побутового використання. До них відносять усі типи номерів незалежно від категорії готельного комплексу та його типу, приміщення побутового обслуговування, усі коридори, усі холи, вітальні. Це основний блок приміщень.

До адміністративно-господарських приміщень відносять приміщення, що дозволяють виконувати управління готельним комплексом, здійснювати інженерне й господарське обслуговування. До них також входять вестибюль і комунікації у структурі названих приміщень.

До групи громадських приміщень відносять приміщення, які створюють умови для технологічного процесу створення і споживання продукту готельного бізнесу. Це приміщення спортивно-оздоровчі, культурно-масові, спортивні, розважальні.

До інженерно-технічних і підсобних приміщень відносять приміщення, що забезпечують простір праці та побуту для персоналу, створюють умови для функціонування інженерних, технічних систем (майстерні, комори, приміщення пралень, сортування брудної білизни тощо).

Важливим елементом проектування готельних комплексів є організація внутрішнього простору. У готельних комплексах кожне приміщення або групи приміщень виконують певну функцію. Тому надзвичайно важливим є виявлення зв'язку між приміщеннями або групою приміщень і збереження їх чіткого розмежування по функції. Архітектурна організація внутрішнього простору ставить перед собою завдання врахувати потреби людини та дію внутрішнього простору на неї.

Групи внутрішніх просторів також впливають на композиційне рішення всієї будівлі. У деяких випадках ядро композиції розташований симетрично, а допоміжні приміщення знаходяться навколо ядра, а в певних випадках всі елементи розташовані довільно і формують асиметричну композицію.

Є два основні типи функціонального зонування:

- вертикальне;
- горизонтальне.

Горизонтальне функціональне зонування передбачає розташування всіх просторів в одній горизонтальній площині та їх об'єднання за допомогою горизонтальних комунікацій (коридор, галерея, хол і т.д.).

Вертикальне функціональне зонування передбачає розташування просторів за рівнями та їх об'єднання за допомогою вертикальних комунікацій (ліфт, пандус, ескалатор і т.д.). Здебільшого вертикальні комунікації виступають основним елементом будівлі.

Основою для функціонального зонування служать ідеї архітектурної та планувальної композиції. У великих готельних комплексах також трапляються випадки, коли ці два типи функціонального зонування поєднуються.

Розташування і взаємозв'язок ядра зі структурними елементами приміщень або їх групами по вертикальній або горизонтальній площині визначає організацію плану готелю.

Основні функціональні елементи готельного комплексу:

- приймально-допоміжна (вестибюльна) група приміщень;
- приміщення адміністрації;
- службові та господарські приміщення;
- інженерні приміщення;
- приміщення ресторанних підприємств.

Усі перераховані приміщення повинні бути пов'язані між собою з урахуванням технологічного процесу та специфіки виконання певного типу робіт.

Залежно від категорії та типу готельного комплексу в його структуру можна включити додаткові елементи:

- приміщення обслуговування подій культурно-масового характеру;
- приміщення лікувально-профілактичного призначення;
- приміщення торгово-побутового обслуговування.

Поєднання основних і другорядних приміщень у проєктуванні залежить від їх функції. Залежно від вимог до формування внутрішнього простору розрізняють два основні методи побудови архітектурно-планувальної композиції готельних споруд.

В основі першого методу лежить розподіл приміщень готельного комплексу на чіткі функціональні групи і елементи. Існує два варіанти об'єднання внутрішніх просторів: по вертикалі й по горизонталі. У першому випадку планувальна композиція ніби розгорнута, займає значну площу, а в другому випадку вона є більш компактною.

В основі другого методу лежить створення єдиного великого внутрішнього простору, буде простим в обсязі. У цьому випадку функціональні групи сформовано допоміжними конструкціями – перегородками, які є мобільними й можуть змінювати місце розташування.

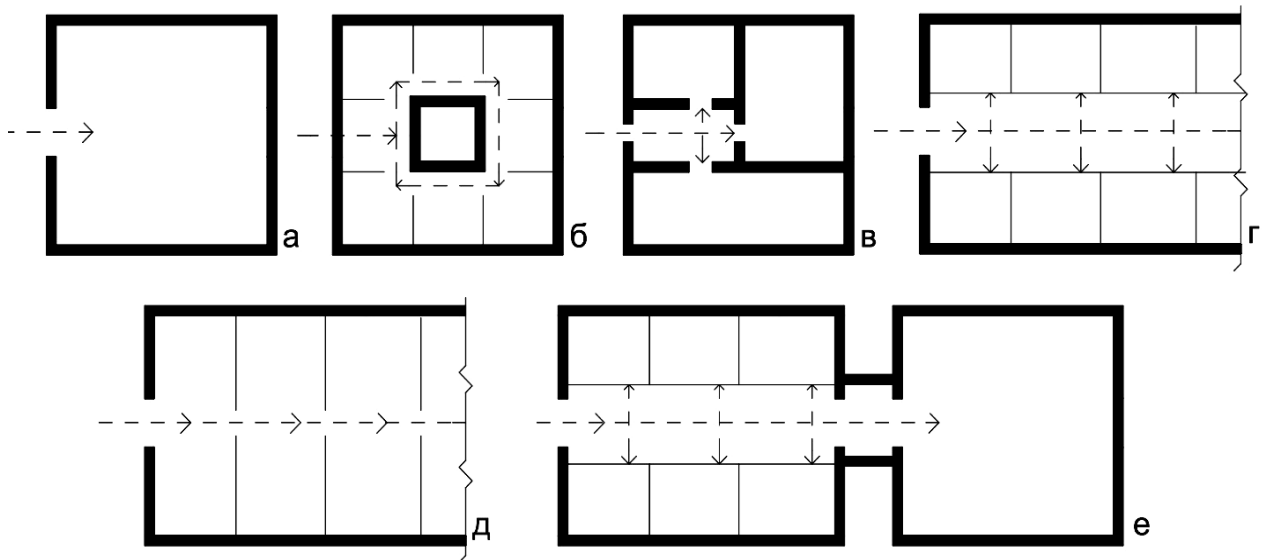

Рис. 2. Основні схеми поєднання внутрішніх просторів

Об'ємно-планувальне рішення готельних комплексів – доцільне розміщення окремих функціональних елементів залежно від умов технологічного процесу. Основою об'ємно-планувального рішення виступає функціональне призначення будівлі.

Функціональні процеси готельних підприємств не є сталими й підлягають постійній зміні. Це пов'язано зі змінними вимогами споживача послуг, що надаються готельним бізнесом і технологічним прогресом.

Об'ємно-планувальне рішення готельних комплексів повинна забезпечити виконання наступних вимог:

- вимога комфорту клієнта та персоналу;
- вимоги прогресивного обслуговування;
- чітке блокування певних приміщень у групи;
- забезпечення взаємозв'язку приміщень;
- забезпечення можливості трансформації приміщення для подальшої експлуатації, навіть при зміні функції певного приміщення або низки приміщень.

Функціональні процеси можуть мати кілька абсолютно різних схем поєднання елементів внутрішнього простору. Вибір архітектурно-планувальних схем насамперед залежить від функціональних процесів.

Існує шість основних схем поєднання внутрішніх просторів будівлі (рис. 2):

- а) зальна – усі однотипні функції сконцентровано в одному приміщенні;
- б) центристська – угруповання функціональних груп приміщення навколо приміщення з основною функцією;
- в) секційна – готельний комплекс складається з ізольованих планувальних елементів (секції);
- г) коридорна – усі функціональні елементи об'єднано за допомогою горизонтальної комунікації (коридору).
- д) анфіладна – приміщення пов'язані між собою і розташовані один за одним.
- е) комбінована схема містить різні варіації поєднання наведених вище схем.

Висновки

Сучасні готелі Марокко – поліфункціональні комплекси, що мають розвинену інфраструктуру та функціональне зонування. Поліфункціональність означає, що в кожен готельний комплекс об'єднує різні типи функціональних зон, а саме: житлову, господарську, рекреаційну зони, зону пішохідно-транспортних мереж, зону озеленення тощо. Всі ці функціональні одиниці представлені різноманітними типами будівель і споруд, що наповнені найсучаснішими послугами готельно-ресторанного сектору.

Архітектурно-планувальні рішення готелів продиктовані природно-кліматичними, культурно-історичними та архітектурними чинниками. Тому в архітектурі готелів Марокко повинні використовуватися історично обґрунтовані планувальні прийоми. До них належать: готельні комплекси з централізованим плануванням – поширений в міських зонах, коли територія обмежена і немає можливості просторового розширення; готельні комплекси з блоковим плануванням (такі готельні комплекси складаються з декількох споруд, які є просторово віддаленими одна від одної); готельні комплекси з атріумним типом плануванням (для нього характерна внутрішня закрита галерея спрощеного або ускладненого типу).

Крім історично сформованих планувальних прийомів, традиційними зберігаються і природні матеріали (природний камінь, глина та дерево), що характерні для цієї місцевості. Історично обумовлені планувальні прийоми та будівельні матеріали у поєднанні з інноваційними вирішеннями забезпечать готелям збереження національного колориту.

Бібліографія

Бричанський А. О., Ковальський В. П., 2017. Сучасні об'ємно-планувальні рішення готельно-торгового комплексу. *Енергоефективність в галузях економіки України-2017*: матеріали міжнар. наук.-техн. конф. (Вінниця, 11–13 жовтня 2017 р.). URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itb/egeu2017/paper/view/3390>.

Вітюк І. В., Ковальський В. П., 2017. Варіанти моделювання ландшафтно-архітектурної та просторової структури рекреаційно-розважальних парків. *Прикладні науково-технічні дослідження*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Івано-Франківськ, 5–7 квітня 2017 р.). Івано-Франківськ: Симфонія форте. С. 144.

Вітюк І. В., Ковальський В. П., 2017. Критерії комплексної оцінки сучасного стану садово-паркових об'єктів на території міста Вінниці. *Dny vědy-2017: materiály XIII Mezinárodní vědecko-praktická konference* (Praha, 22–30 března 2017 г.). Praha: Publishing House “Education and Science”. Vol. 6: Chemie a chemické technologie. Zemědělství . Matematika. S. 45–48.

Ковальський В. П., Вітюк І. В., 2016. Фактори, що впливають на формування та розміщення садовопаркових об'єктів. *Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві*. Т. 21. № 2. С. 69–73.

Ковальський В. П., Куртак В. П., 2017 Особливості проектування громадських будівель. *Матеріали XLVI наук.-техн. конф. підрозділів ВНТУ* (Вінниця, 22–24 березня 2017 р.). URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2017/paper/view/2406>.

Ковальський В. П., Новікова О. В., 2016. Містобудівний аналіз розташування аквапарків, їх особливості та класифікація. *Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві*. Т. 20. № 1. С. 97–102.

Лисенка Ю. В., 2007. Методика формування і оцінки функціонально-планувальної організації готельних комплексів на ранніх стадіях проектування: автореф. дис. ... канд. архіт.: 18.00.01. Київ. 24 с.

Лінда С. М., 2010. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд. Львів: Видавництво НУ “Львівська політехніка”. 326 с.

References

Brychanskyi A. O., Kovalskyi V. P., 2017. Suchasni obiemno-planuvalni rishennia hotelno-torhovooho kompleksu. *Enerhoefektyvnist v haluziakh ekonomiky Ukrainy-2017: materialy mizhnar. nauk.-tekh. konf.* (Vinnytsia, 11–13 zhovtnia 2017 r.). URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itb/egeu2017/paper/view/3390>.

Vitiuk I. V., Kovalskyi V. P. , 2017. Varianty modeliuvannia landshaftno-arkhitekturnoi ta prostorovoї struktury rekreatsiino-rozvezhalnykh parkiv. *Prykladni nauково- tekhnichni doslidzhennia: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (Ivano-Frankivsk, 5–7 kvitnia 2017 r.). Ivano-Frankivsk: Symfoniia forte. S. 144.

Vitiuk I. V., Kovalskyi V. P., 2017. Kryterii kompleksnoi otsinky suchasnoho stanu sadovo-parkovykh obiektiv na terytorii mista Vinnytsi. *Dny vědy-2017: materiály XIII Mezinárodní vědecko-praktická konference* (Praha, 22–30 března 2017 h.). Praha: Publishing House “Education and Science”. Vol. 6: Chemie a chemické technologie. Zemědělství . Matematika. S. 45–48.

Kovalskyi V. P., Vitiuk I. V., 2016. Faktory, shcho vplyvaiut na formuvannia ta rozmishchennia sadovoparkovykh obiektiv. *Suchasni tekhnologii, materialy i konstruktсии v budivnytstvi*. T. 21. № 2. S. 69–73.

Kovalskyi V. P., Kurtak V. P., 2017 Osoblyvosti proektuvannia hromadskykh budivel. *Materialy XLVI nauk.-tekh. konf. pidrozdiliv VNTU* (Vinnytsia, 22–24 bereznia 2017 r.). URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2017/paper/view/2406>.

Kovalskyi V. P., Novikova O. V., 2016. Mistobudivnyi analiz roztashuvannia akvaparkiv, yikh osoblyvosti ta klasyfikatsiia. *Suchasni tekhnologii, materialy i konstruktсии v budivnytstvi*. T. 20. № 1. S. 97–102.

Lysenka Yu. V., 2007. Metodyka foormuvannia i otsinky funktsionalno-planuvальної orhanizatsii hotelnykh kompleksiv na rannikh stadiiakh proektuvannia: avtoref. dys. ... kand. arkhит.: 18.00.01. Kyiv. 24 s.

Linda S. M., 2010. Arkhitekturne proektuvannia hromadskykh budivel i sporud. Lviv: Vydavnytstvo NU “Lvivska politekhnikha”. 326 s.

Khisham Azzau

Postgraduate student at the Department of Architecture and Restoration

Lviv Polytechnic National University, Lviv

e-mail: khisham.azzau@lpnu.ua

orcid: 0000-0003-1305-8415

FORMATION OF ARCHITECTURAL PLANNING SOLUTIONS OF MOROCCO HOTELS

© Kh. Azzawi. 2022

The article analyzes the principles of placing the hotel building on the site, the main and auxiliary blocks; the definition of the main functional zones, representative zone, parking zones, sports and recreation zones; the solution of pedestrian-transport communications on the site: entrance/exit of special transport, parking ground and underground parking, pedestrian communication schemes; landscaping of external and internal spaces: special plantings, lawns, flower beds, rock gardens, noise protection and visual contemplation zones.

The main types of hotel complexes in Morocco are identified: hotel complexes with a centralized layout, hotel complexes with a block layout, hotel complexes with a podium layout, hotel complexes with a simplified layout, hotel complexes with a compact layout, hotel complexes with a complicated layout, hotel complexes with an atrium layout.

Modern hotel complexes are designed to create comfortable living conditions for the guest and provide a range of additional services. This turns hotels into semi-functional structures that combine different types of functional premises in one building, namely: residential, administrative, public premises, engineering and utility rooms.

Keywords: hotel, hotel complex, poly-functional buildings, spatial planning solutions, types of hotel buildings, Morocco